

Privacy algemeen

38

Hof van Cassatie spreekt zich uit over verhouding tussen de camerabewakingswet en het gebruik van camerabeelden in strafprocedures

In een arrest van 5 oktober 2010 deed het Hof van Cassatie uitspraak over het gebruik van camerabeelden als bewijs in strafzaken. Voor het Hof werd geadviseerd dat camerabeelden enkel kunnen gebruikt worden als bewijs van misdrijven waarvoor de camerawetgeving het gebruik van camerabewaking omschrijft. Hierbij werd gesteld dat het gebruik van camerabeelden als bewijs in strafzaken beperkt is tot misdrijven tegen personen en goederen, of overlast. Men baseerde zich hiervoor onder meer op artikel 2, 4° van de Wet tot regeling van de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's van 21 maart 2007. Dit artikel omschrijft het begrip bewakingscamera als 'elk vast of mobiel observatiesysteem dat tot doel heeft misdrijven tegen personen of goederen of overlast in de zin van artikel 135 van de nieuwe gemeentewet te voorkomen, vast te stellen of op te sporen, of de orde te handhaven en dat hiervoor beelden verzamelt, verwerkt of bewaart'. Zich baserend op deze wettelijke omschrijving van het doel van het gebruik van bewakingscamera's in de definitie, beriep de gewezen korpschef van de Gentse politie zich op een beperkt gebruik van camerabeelden. De beelden zouden bijgevolg niet kunnen gebruikt worden om een misdrijf zoals valsheid in geschrifte te bewijzen. Het Hof van Cassatie volgde deze redenering en de ingeroepen argumentatie niet. De wet van 21 maart 2007 bepaalt dat het opnemen van beelden 'uitsluitend is toegestaan teneinde bewijzen te verzamelen van feiten die een misdrijf opleveren of schade veroorzaken en daders, ordeverstoringen, getuigen of slachtoffers op te sporen en te identificeren' (artikel 5 §4, al.3 en artikel 6 §3, al.2). Het

Hof stelde dat ook al indien de bedoeling van de opstelling of het gebruik van bewakingscamera's het voorkomen, het vaststellen of het opsporen is van misdrijven tegen personen of goederen of overlast, of het handhaven van de openbare orde, beelden van bewakingscamera's rechtsgeldig kunnen gebruikt worden voor het bewijs van andere misdrijven dan deze tegen personen en goederen, of overlast zoals voorzien is in artikel 2, 4° indien ze kunnen bijdragen in het bewijs van een ander misdrijf.

Men zou zich kunnen afvragen of een en ander ook niet dient gezien te worden in het kader van pleidooien die sedert enige tijd gehouden worden voor een grondige hervorming in België van de strafprocedure. Hierbij wordt door sommigen de raadkamer, de kamer van inbeschuldigingstelling en de onderzoeksrechter in vraag gesteld. Het onderzoek in bepaalde strafzaken sleept soms te lang aan, en men pleit daarom voor een nieuw strafprocesmodel, waarbinnen men sneller en met nieuwe procedures kan inspelen op nieuwe criminele fenomenen. Het Openbaar Ministerie zou hierin trouwens een grotere rol krijgen. Door lang aanslepende procedures konden recentelijk ook een aantal grote fraudeprocessen niet binnen een redelijke termijn voor de rechtbank worden gebracht. Anderen pleiten dan weer voor de noodzaak van een onafhankelijke rechter tijdens het gerechtelijk onderzoek. (EK)

Bronnen : Cass. 5 oktober 2010, ook beschikbaar op <http://jre.juridat.just.fgov.be/view_decision?justel=F-20101005-2&idxc_id=246225&lang=nl>

Bescherming persoonsgegevens

39

Privacycommissie adviseert over bilateraal akkoord tussen België en de Verenigde Staten ('PCSC-akkoord')

In haar advies 27/2010 van 24 november 2010 onderzocht de Commis-

sie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ('Privacycommissie') het ontwerp van het zogenaamde PCSC-akkoord. Het gaat hier om een ontwerp van bilateraal akkoord tussen België en de Verenigde Staten betreffende de versterking van de samenwerking bij de preventie en de strijd tegen zware misdrijven (*draft agreement on enhancing cooperation in Preventing and Combating Serious Crime*, CO-A-2010-025), vergezeld van een bijlage in de vorm van *Frequently Asked Questions* die meer duidelijkheid moet verschaffen over de precieze modaliteiten van het ontwerpakkoord. Dit akkoord zou bovendien kunnen kaderen binnen het Amerikaanse *Visa Waiver Program*, waaraan België al sinds oktober 1991 deelneemt.

Het PCSC-akkoord is geïnspireerd door het Verdrag van Prüm van 27 mei 2005 dat de grensoverschrijdende samenwerking betreffende terrorisme, grensoverschrijdende criminaliteit en illegale migratie tussen een aantal Europese lidstaten moet intensifiëren. Hetzelfde verdrag werd intussen geïntegreerd in de wetgeving voor de hele Europese Unie. Dit heeft tot gevolg dat de uitwisseling van politionele gegevens door de lidstaten moet voldoen aan de Europese bepalingen betreffende de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken (Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad van 27 november 2008). Hoewel de Europese Commissie momenteel onderhandelt over een algemeen akkoord tussen de EU en de VS over de bescherming van persoonsgegevens in het raam van hun samenwerking in de strijd tegen terrorisme en criminaliteit, kan dergelijk akkoord niet als voldoende basis dienen voor specifieke akkoorden voor gegevensuitwisseling zoals het PCSC-akkoord. Bijkomende akkoorden zijn dus vereist.

De Privacycommissie merkt in haar advies allereerst op dat artikel 13 van Kaderbesluit 2008/977/JBZ bepaalt dat de doorgifte van gegevens aan niet-lidstaten slechts kan doorgaan indien de betrokken derde staat een toereikend beschermings-

niveau biedt voor de voorgenomen gegevensverwerking. Het Kaderbesluit bepaalt echter niet door wie dergelijke evaluatie uitgevoerd moet worden, maar laat in artikel 13, §3, b wel blijken dat persoonsgegevens toch doorgegeven kunnen worden indien de derde staat garanties biedt die door de betrokken lidstaat conform de nationale wetgeving toereikend worden geacht. Het principe van het passend beschermingsniveau kan ook in de nationale wetgeving teruggevonden worden, meer bepaald in artikel 21 van de Belgische Privacywet. Hoewel de Privacycommissie van mening is dat de doorgifte van persoonsgegevens in het kader van het PCSC-akkoord noodzakelijk is, wordt er in het advies wel benadrukt dat de derde staat, *in casu* de VS, gebonden moet zijn om de in België geldende fundamentele rechten en waarborgen betreffende gegevensverwerkingen na te leven. Dit kan slechts gebeuren bij bijzondere (Amerikaanse) wetgeving, een *Memorandum of Understanding* of door dergelijke verplichting in het PCSC-akkoord zelf op te nemen. Een eenvoudige verklaring bij het PCSC-akkoord kan met andere woorden niet volstaan.

Wat de tekst van het ontwerp van het PCSC-akkoord betreft vraagt de Privacycommissie voornamelijk om een aantal verduidelijkingen met betrekking tot de beperking van de draagwijdte van de bepalingen tot de lijst van zware misdrijven opgesomd in artikel 2, §3 van het akkoord. De Privacycommissie heeft vooral kritiek op de ruime bewoordingen van artikel 14 betreffende de beperkingen van de verwerkingen. Artikel 14, §1, d bepaalt immers dat de doorgegeven gegevens gebruikt mogen worden voor 'ieder ander doeleinde, mits voorafgaande toestemming van de andere staat'. Dergelijk ruime bepaling zou volgens de Commissie gepaard moeten gaan met garanties om ervoor te zorgen dat zulke mogelijkheid slechts voor individuele gevallen gebruikt wordt en voldoende gemotiveerd en gespecificeerd wordt. Bovendien kan de toestemming van de andere staat niet bij algemeen akkoord – en dus slechts geval per ge-

val – geuit worden, moeten zowel de internationale als de intern nationale doorgiften gelogd worden en moet het akkoord van de andere staat inzake de doorgifte aan rechterlijke controle onderworpen worden. Indien dergelijke voorwaarden niet opgenomen worden in het PCSC-akkoord, adviseert de Commissie negatief hierover en zal dergelijke bepaling geschrapt moeten worden. De Privacycommissie beveelt ook bijkomende bepalingen aan. Zo zou een bepaling betreffende de controlemechanismen ervoor moeten zorgen dat alle doorgiften en raadplegingen van de persoonsgegevens worden gelogd. Een bepaling betreffende het evaluatiemechanisme kan er dan voor zorgen dat een comité toezicht houdt op de effectieve aanwending van de gegevens. De Privacycommissie vraagt vervolgens om de specifieke rechten en waarborgen voor de betrokkenen op te nemen in het PCSC-akkoord zelf en om niet louter te verwijzen naar nationale wetgeving. Ook de mogelijkheid tot beroep moet expliciet in het akkoord worden opgenomen.

De Commissie verleent ten slotte een gunstig advies over het ontwerp van het PCSC-akkoord. Dit advies wordt echter afhankelijk gemaakt van de strikte eerbiediging van een aantal opmerkingen die door de Commissie in het advies geuit werden. (NV)

Bronnen: CBPL, 'Advies 27/2010', 24 november 2010, <www.privacycommission.be>; Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad van 27 november 2008 over de bescherming van persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken, PbEG 2008, L 350/60-71

40

Machtiging tot toegang tot het voertuigenregister voor de inning van parkeergelden: slotaflevering van een aanslepende soap?

De raadpleging van het register van voertuigen door entiteiten of ondernemingen die door een gemeente zijn belast met de inning van par-

keergelden op openbare parkeergelegenheden, is in deze rubriek al diverse keren aan bod gekomen (zie DDB, 'Parkeergelden en de toegang tot de databank van voertuiggegevens – Via verbodsteken van het Grondwettelijk Hof naar groen licht van het Vlaams Parlement', *P&I* 2010, 235 en de verwijzingen naar de eerdere bijdragen daar). Waar gaat het om? Gemeenten en steden voorzien in openbare parkeergelegenheden, waar parkeergelden moeten worden betaald. Niet elke gebruiker betaalt evenwel (vrijwillig) het voorziene parkeergeld, zodat dit parkeergeld soms via een andere weg moet worden geïnd en/of ingevorderd. Hiervoor is het noodzakelijk te weten tot wie men zich moet richten. Dit is de houder van de nummerplaat van het voertuig waarvoor geen parkeergeld werd betaald. Voor de identificatie hiervan is de raadpleging van het repertorium van voertuigen, dat gehouden wordt door de Dienst Inschrijving Voertuigen bij de FOD Mobiliteit en Vervoer en onder meer de identificatiegegevens van de houders van nummerplaten bevat, de meest efficiënte manier. Die raadpleging verloopt niet altijd even soepel. Ze stelt niet onmiddellijk een probleem als de gemeente of stad in kwestie zelf instaat voor het beheer van de parkeergelegenheid en het innen en/of invorderen van de gelden. Dit is uitdrukkelijk voorzien door de wetgeving. Moeilijker is de situatie wanneer zij het beheer van de openbare parkeergelegenheid en in het bijzonder de inning van de parkeergelden heeft toevertrouwd aan private ondernemingen of daartoe opgerichte agentschappen. Op dit vlak stellen er zich meerdere problemen, waaronder de vraag wie in welke mate gerechtigd is om de gegevens van de DIV te raadplegen. Deze vorm van gegevensverwerking heeft de voorbije jaren aanleiding gegeven tot diverse juridische uitspraken en adviezen.

In de eerder vermelde bijdrage in *P&I* 2010 is aangegeven dat het einde van de juridische strubbelingen, voor zover ze verband houden met het aspect van gegevensverwerking, in zicht was. Daarbij werd verwezen

naar een arrest van het Grondwettelijk Hof dat het wettelijk kader dat de regering had uitgewerkt, vernietigde. Die vernietiging had evenwel niets te maken met privacybeschermende normen, maar alles met de bevoegdheidsverdelende regels. Het Hof gaf aan dat deze problematiek niet de bevoegdheid was van de federale overheid, maar wel van de deelstaten. Het juridisch vacuüm dat hierdoor is ontstaan, is, althans voor Vlaanderen (het Vlaamse Gewest), vrij snel opgevangen door het decreet van 9 juli 2010 houdende de invordering van parkeerheffingen door parkeerbedrijven. Dit decreet voert een (nieuwe) juridische basis in voor de inning van parkeerretributies of -belastingen, zowel voor de steden en gemeenten als voor hun concessiehouders en de gemeentelijke verzelfstandigde agentschappen. Het voorziet in de mogelijkheid om deze entiteiten te machtigen om de identiteit van de houder van een nummerplaat op te vragen bij de DIV.

Dit decreet is op zich niet voldoende. Vermits de DIV een federale overheidsdienst is, is de elektronische mededeling (en dus raadpleging door anderen) van persoonsgegevens die zij bevat, onderworpen aan een voorafgaande machtiging van het Sectoraal Comité voor de Federale Overheid, een subcommissie binnen de Commissie voor de bescherming voor de persoonlijke levenssfeer. Als gevolg van het nieuwe juridische kader heeft dit comité op 21 oktober 2010 een beraadslaging genomen houdende de eenmalige machtiging voor toegang tot het repertorium van de DIV voor de identificatie van personen die door het gebruik van een voertuig parkeerretributie, -belasting of -geld schuldig zijn. Omdat het decreet van de Vlaamse Raad inhoudelijk geen verschillen bevat in vergelijking met de vernietigde bepalingen, kan het Comité de analyse en voorwaarden die vervat zijn in haar eerdere beraadslaging FO nr.12/2009 herbevestigen, zij het met enkele beperkte (terminologische) wijzigingen. Hierna geven we kort aan wie van deze machtiging gebruik kan maken

en aan welke voorwaarden zij daarbij moeten voldoen.

Wie zijn de (mogelijke) begunstigen? De gemeenten en steden die het beheer van de openbare parkeergelegenheden en in het bijzonder de bevoegdheid om parkeergelden te innen zelf behouden, komen in de beraadslaging niet aan bod. Zij beschikken immers al geruime tijd over een wettelijke basis om de betreffende gegevens te raadplegen. Het gaat om de gevallen waarin de Vlaamse gemeenten of steden dit beheer en met name de inningsbevoegdheid 'uitbesteden', hetzij aan private concessiehouders dan wel aan (Vlaamse) gemeentelijke verzelfstandigde agentschappen. Zo'n agentschap is een dienst met een eigen rechtspersoonlijkheid die door de gemeente (of stad) wordt opgericht of waarin de gemeente (of stad) deelneemt en die belast is met welbepaalde beleidsuitvoerende taken van gemeentelijk belang. Zij moeten aan welbepaalde vormvereisten voldoen, zoals een besluit van de gemeenteraad tot oprichting, statuten met een minimale inhoud, verzending aan de Vlaamse Regering die moet goedkeuren en neerlegging van de goedgekeurde oprichtingsbeslissing op het secretariaat van de oprichtende gemeente, en zij moeten een beheersovereenkomst sluiten met de oprichtende gemeente (of stad). Naast de oprichting van een agentschap is het ook mogelijk dat de gemeente voor de uitbating van openbare parkeergelegenheden een concessiecontract van openbaar nut aangaat met een privépartner. Deze partner beheert dan voor de gemeente de openbare parkeergelegenheden en kan daarbij ook belast worden met de inning van de parkeergelden.

Het Sectoraal Comité stelt als voorwaarde voor de toegang dat de mogelijke begunstigen van de machtiging aan het Comité een geschreven en ondertekende verbintenisverklaring bezorgen waarmee zij instemmen met de voorwaarden die in de beraadslaging worden gesteld. Hierna worden die voorwaarden inhoudelijk kort toegelicht. Vooreerst is er de eerbiediging van het finaliteitsbeginsel, dat inhoudt dat de ge-

gevens enkel mogen worden verkregen (en verwerkt) voor de inning van een parkeerretributie of -belasting. Dit geldt in het bijzonder voor de private ondernemingen. Het is immers mogelijk dat deze ondernemingen naast openbare ook private parkeergelegenheden beheren. In dat geval mogen zij de gegevens uit het DIV-repertorium enkel ophalen voor het beheer van de openbare parkeergelegenheden. Indien nodig of gevraagd, moeten zij dit ook kunnen aantonen. Een tweede voorwaarde betreft het proportionaliteitsbeginsel: de gerechtigden mogen de persoonsgegevens enkel verwerken indien dit noodzakelijk is. Dit houdt mee in dat zij zich ertoe verbinden de mogelijkheid te onderzoeken om een systeem te installeren waardoor de niet-betaling kan worden verhinderd. Dit is mogelijk door de parkeergelegenheden uit te rusten met slagbomen (of andere systemen), zodat verhinderd wordt dat voertuigen de parkeergelegenheid verlaten zonder te betalen. Indien de identificatie van de gebruiker van de parkeergelegenheid noodzakelijk blijkt (omdat er geen alternatief is dat minder intrusief is) mogen zij van de DIV enkel de naam, voornaam en adres van de nummerplaathouder verkrijgen. Vervolgens wordt voorzien dat de machtigingsgerechtigden de gegevens moeten kennen zodra ze niet meer nodig zijn. In geen geval mogen de gegevens nog langer bewaard worden eens de verschuldigde som werd ontvangen. Dit houdt in dat het niet toegestaan is om met de verkregen gegevens een eigen gegevensbank op te richten die bijvoorbeeld zou kunnen gebruikt worden wanneer een klant in de toekomst (opnieuw) zijn parkeergeld niet betaalt. Een volgende voorwaarde betreft de transparantie. De gerechtigden moeten ervoor zorgen dat de gebruikers duidelijk geïnformeerd worden. Die informatie betreft de naam van de verantwoordelijke voor de verwerking, het doel van de verwerking, de herkomst van de verzamelde gegevens en het bestaan van een recht op toegang en verbetering. Ze dient minstens op de website van de verantwoordelijke te

worden vermeld, alsook op de verzoeken tot betaling. Hier beveelt het Comité aan de sector om éénzelfde (uniform) communicatiebeleid te voeren. Verder mogen de gerechtigden de gegevens enkel intern verwerken, d.i. door personen die deze gegevens nodig hebben voor de uitoefening van hun functie. Daartoe moeten de nodige technische maatregelen, die onder meer verhinderen dat andere werknemers toegang hebben, worden voorzien. De categorieën van personen die toegang hebben tot de gegevens, moeten worden aangeduid, samen met een beschrijving van hun functie. Dit overzicht moet ter beschikking gehouden worden van de Commissie. Ook moeten de gerechtigden instaan voor de vertrouwelijkheid van de gegevens, met name door enkel toegang toe te staan aan personen die zich hebben verbonden tot een (wettelijke, statutaire of contractuele) vertrouwelijkheidsverplichting. Ook mogen de gegevens niet worden megedeeld aan derden, behalve indien die mededeling noodzakelijk is in het kader van een eventuele gerechtelijke vervolging. Van belang is ook dat de gerechtigden de nodige technische en organisatorische veiligheidsmaatregelen treffen. Deze maatregelen moeten vermeld worden op een evaluatieformulier, waarvan een kopie moet worden overgemaakt aan het Comité. Er wordt een mededelingsplicht voorzien voor het geval de machtigingsgerechtigde niet langer belast is met de inning, bijvoorbeeld omdat een gemeente een einde stelt aan het concessiecontract. Dit leidt ertoe dat de gerechtigde het recht om bij de DIV gegevens op te vragen, verliest. Tot slot moeten de machtigingsgerechtigden de mogelijkheid aanvaarden dat de bevoegde diensten, zoals politie, justitie en de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, controles en inspecties doorvoeren en zich voegen naar mogelijke aanbevelingen of naar de intrekking van de machtiging.

Naast deze verklaring moeten ook nog twee bijkomende formulieren of documenten worden meegestuurd: een ingevuld evaluatieformulier

met de getroffen veiligheidsmaatregelen en het bewijs dat de aanvrager gerechtigd is om parkeerbelasting of -retributie te innen, wat bijvoorbeeld het concessiecontract kan zijn.

Wat het Vlaamse Gewest betreft, lijkt hiermee de kous, ten minste met betrekking tot het aspect gegevensverwerking, af te zijn. Alle betrokkenen weten waaraan ze zich moeten houden. Wat hiermee (nog) niet is geregeld, is de vraag hoe die entiteiten er zullen in slagen om (op termijn) buitenlandse voertuigbestuurders, die geen parkeergeld betalen op een openbare parkeergelegenheid in België, te kunnen aanspreken ... (DDB)

Bronnen: Beraadslaging FO nr. 17/2010 van 21 oktober 2010 van het Sectoraal Comité voor de Federale Overheid houdende de eenmalige machtiging en tot wijziging, voor wat de private concessiehouders van de Vlaamse steden en gemeenten en de Vlaamse gemeentelijke verzelfstandigde agentschappen betreft, van de beraadslaging FO nr. 12/2009 houdende de eenmalige machtiging voor toegang tot het repertorium van de DIV voor de identificatie van personen die door het gebruik van een voertuig parkeerretibutie, -belasting of parkeergeld schuldig zijn, raadpleegbaar op de website van de Commissie via <www.privacycommission.be/nl/docs/FO-AF/2010/beraadslaging_FO_017_2010.pdf>

41

Safe Party Zone ontworpen om identiteit bij fuiven te controleren

Safe Party Zone staat voor een systeem waarbij identiteitskaarten van fuifgangers wordt ingescand en worden vergeleken met een zwarte lijst. Deze zwarte lijst is in feite een databank, die de gegevens zou bevatten van diegenen die eerder amok maakten, drugs dealden of vernieling zaaiden, en daardoor met de politie in aanraking kwamen. De lijst zou beheerd worden door 'de burgemeester'. In België is de burgemeester ook hoofd van de politie. Het systeem werd uitgedacht en uitgetest in de stad Kortrijk, waar

uittredend Minister van Justitie thans burgemeester is. De Belgische privacycommissie had aanvankelijk bezwaren tegen het systeem, maar zou die intussen hebben laten varen. De privacycommissie zou onder meer belang hebben gehecht aan een correcte inzameling van de persoonsgegevens en wordt geciteerd als volgt: '(...) Wat de privacywet zelf betreft, kan vastgesteld worden dat er bij de uitwerking van het project aandacht besteed wordt aan een correcte verwerking van verzamelde persoonsgegevens. Een uitgebreide informatieverstrekking, zoals gevraagd in artikel 9 van de privacywet, is voorhanden. Zo zijn er ondermeer flyers beschikbaar, hangen er posters omhoog aan de inkom van de fuiven en is een deel van de website van de stad Kortrijk voorbehouden voor informatie rond Safe Party Zone (...)' (EK)

Bron: 'Privacycommissie erkent degelijkheid van het Safe Party Zone-label' 14 januari 2011, beschikbaar op <www.kortrijk.be/nieuws/privacycommissie-erkent-degelijkheid-van-het-safe-party-zone-label>; X., 'Steeds meer identiteitscontroles bij fuiven', De Standaard 15-16 januari 2011

Bedrijfsleven

42

Zwarte lijst van frauduleuze ronselaars op de website van de overheid

Uittredend Minister van Ondernemen en Vereenvoudigen Vincent Van Quickenborne heeft een lijst van malafide ronselaars op de website van zijn overheidsdienst gepubliceerd. Dit gebeurde in samenwerking met de zelfstandigenorganisatie UNIZO (Unie voor Zelfstandige Organisaties). De lijst moet dienen als waarschuwingssysteem voor bedrijven en zelfstandigen die het slachtoffer kunnen worden van bedrijven die onder valse voorwendsels proberen prospecties aan de man te brengen. Naar eigen zeggen van de minister gaat het om een echte plaag. In 2010 zouden bij de Federale Overheidsdienst Economie bijna